

Opening EXPO herman de vries & Anne Geene

Mijn oma vertelde me laatst dat ik, toen ik klein was, met haar naar het Groninger museum ging. De zomer was voorbij en rondom het museum lagen overal herfstbladeren. Ik vond ze prachtig. "Wat mij betreft mag de museumdirecteur al deze bladeren in het museum hangen", had ik geroepen.

Ik ontdekte herman de vries in Parijs. In de museumwinkel van Centre Pompidou snuffelde ik tussen de boeken. Het was mijn eerste keer helemaal alleen in Parijs. Als student deed ik onderzoek in de inktuiscollectie van het grote natuurhistorische museum daar. Ik deed onderzoek naar de Nautilus, de enige inktuis die woont in een schelp. Ik ging naar Parijs, dus ik had alleen maar t-shirts mee. Maar de collectie bleek onder de grond, in een bomproof bunker, waar het continu 10 graden was. De hele dag zat ik in m'n eentje in de kou tussen de potten sterk water, om alleen voor de lunch opgehaald te worden. Ik at met de Franse onderzoekers, die druk onverstaanbaar Frans praatten met elkaar en alleen even overschakelden naar Engels als ze mij iets wilden vragen, maar ze vroegen nooit door. Dan terug naar de inktuissen, en daarna terug naar m'n hostel, waar ik een gedeelde kamer had. De persoon met wie ik de kamer deelde was 's nachts echter niet op de kamer en sliep overdag. Gezellig was anders. Zo was het dag in dag uit.

Tot op de laatste dag. Toen ging ik, inmiddels klaar met de inktuissen naar Centre Pompidou. Snuffelend tussen de boeken stuitte ik op een Nederlandse naam: 'herman de vries'. Tussen al die Franse kunstnamen, was het een lekker degelijke, Nederlandse naam. Waar ik normaal op vakantie Nederlanders ontwijk, had ik me nu zo alleen gevoeld dat het was alsof ik een vriend zag. Helemaal toen ik het boek opensloeg. De rest van die dag, en de hele treinrit terug naar Nederland heb ik het boek niet meer losgelaten.

herman de vries bleek kunstenaar én bioloog. Terwijl het vroeger heel normaal was om wetenschapper en kunstenaar tegelijk te zijn, zijn deze disciplines tegenwoordig uit elkaar gegroeid. Niet bij herman de vries. De natuur en de kunst zijn zelfs met elkaar versmolten. herman presenteert de natuur als kunst. Daar hoeft hij niks aan toe te voegen, hij raapt het op en het is al af. "De werkelijkheid is de kunst" zo zei hij. En dat vind ik mooi. Over zijn werk dat hing in de Biënnale van Venetië zei hij dan ook: "Ik vond het gewoon. Ik hoefde niet eens te zoeken, ik moest alleen mijn ogen open houden." Rembrandt's en Van Gogh's, ze liggen gewoon in het bos, je moet ze alleen zien liggen. En herman de vries ziet ze. Ik vind het werk fantastisch, prachtig en bijzonder actueel. Meer dan de helft van de mensen op de wereld leeft in een stad. Langzaam verliezen we de natuur uit het oog. herman de vries wijst ons daarop. Kijk eens om je heen, we leven in een kunstwerk.

Het werk van Anne Geene ontdekte ik tijdens mijn studie biologie. De docent vroeg ons: "Wat is biodiversiteit?" Allemaal dachten we te weten wat dat was. Toen pakte de docent een boek erbij: "perceel 235, encyclopedie van een volkstuin". Een geweldig boekje waarin Anne Geene een jaar lang alles fotografeerde wat ze zag in haar volkstuintje. Planten, slakken, insecten, maar ook de verschillende types wolken, sporen in de sneeuw en verschillende kleuren van bladeren. Was dat dan ook biodiversiteit? Er werd flink gediscussieerd. In 1735 publiceerde Carolus Linneaus de eerste versie van zijn Systema Naturae, waarin hij de wereld om zich heen indeelde, groepeerde en op naam bracht. Anne Geene doet dat nog eens dunnetjes over, ze brengt haar eigen orde en maakt haar eigen regels. Dat maakt haar werk zo speels, nieuw en leuk. Hier presenteert ze "The Museum of the Plant". En hoe ze dat werk maakt? "Een belangrijk aspect is goed kijken" zei ze zelf. En dat heeft ze gedaan ook. Zo is er een collage met planten met een gat erin in de vorm van een hartje. En ze verzamelde planten met insectenuraat in de vorm van cijfers, 1-9 en een 0, allemaal gevonden! Of helemaal indrukwekkend: het alfabet, door insecten uitgevoten. Wat begon met de vondst van een C, is nu een volledig alfabet, waarvan alleen de D nog ontbreekt. En die heb je toch nodig om herman de vries te schrijven. Ik zeg maar wat.

herman de vries wijst ons op de natuur om ons heen. Anne Geene maakt dat er zelfs voor een bioloog een heel nieuwe wereld opengaat. "Het is helemaal niet nodig om naar bijzondere dingen te kijken," zei herman de vries, "het zijn de gewone dingen die interessant zijn". Die kleine jongen die met z'n oma rond het Groninger museum liep, zou fan zijn van jullie! En eenmaal opgegroeid en bioloog geworden, is hij dat nog steeds, of zelfs alleen maar meer.

Dankjewel.